

پنل حکمرانی داده‌ها

پروژه: بررسی پیش نیازها و تبیین ویژگی‌ها و چارچوب‌های فنی و زیرساختی و الزامات حقوقی، مقرراتی و قانونی امکان بهره‌گیری و ارزیابی خدمات کلان داده‌ها

مجری پروژه: دکتر احسان آریانیان

اعضای پنل: احسان آریانیان، ایوب محمدیان، مرتضی سرگلزایی، جوان، رضا ایازی، سارا مرتضی‌قلی، شیما عطار، ماندانا فرزانه

مستند حاضر تحت مجوز بین المللی **CC BY-NC-SA** نسخه چهارم در دسترس عموم قرار گرفته است. شایان ذکر است تحت این مجوز، ضمن حفظ مالکیت فکری این مستند برای سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی، بازنشر و بکارگیری آن صرفاً برای موارد تحقیقاتی و با ذکر نام سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی بلامانع است.

مقدمه

حکمرانی یا حاکمیت؟

□ «حکمرانی» واژه ای است که از اوایل دهه ۱۹۹۰ رایج شد و معمولاً مشابه با «حاکمیت» و به جای آن مورد استفاده قرار می گیرد.

□ پیامد مترادف دانستن حاکمیت و حکمرانی :

۱. استفاده از لفظ حاکمیت، الزاماً مسأله را تبدیل به یک مسأله دولتی می کند. پیامد منطقی این موضوع، چنین خواهد بود که مسئولیت رسیدگی به این مسأله ضرورتاً بر دوش دولت قرار می گیرد و راه های دیگر برای پرداختن به مسأله در سطح بخش خصوصی و سازمانی مد نظر قرار نخواهند گرفت. (موجب نادیده گرفته شدن بعد سازمانی آن می شود).

۲. روش های شناسایی مسأله محدود و باعث گمراه شدن در شناسایی استراتژی های مختلفی می شود که برای برطرف کردن مشکل، در دسترس و مناسب خواهند بود.

حکمرانی = سیاست ها، خط مشی ها و برنامه های حاکمیت و بخش خصوصی

اتخاذ تصمیمات
اجرایی

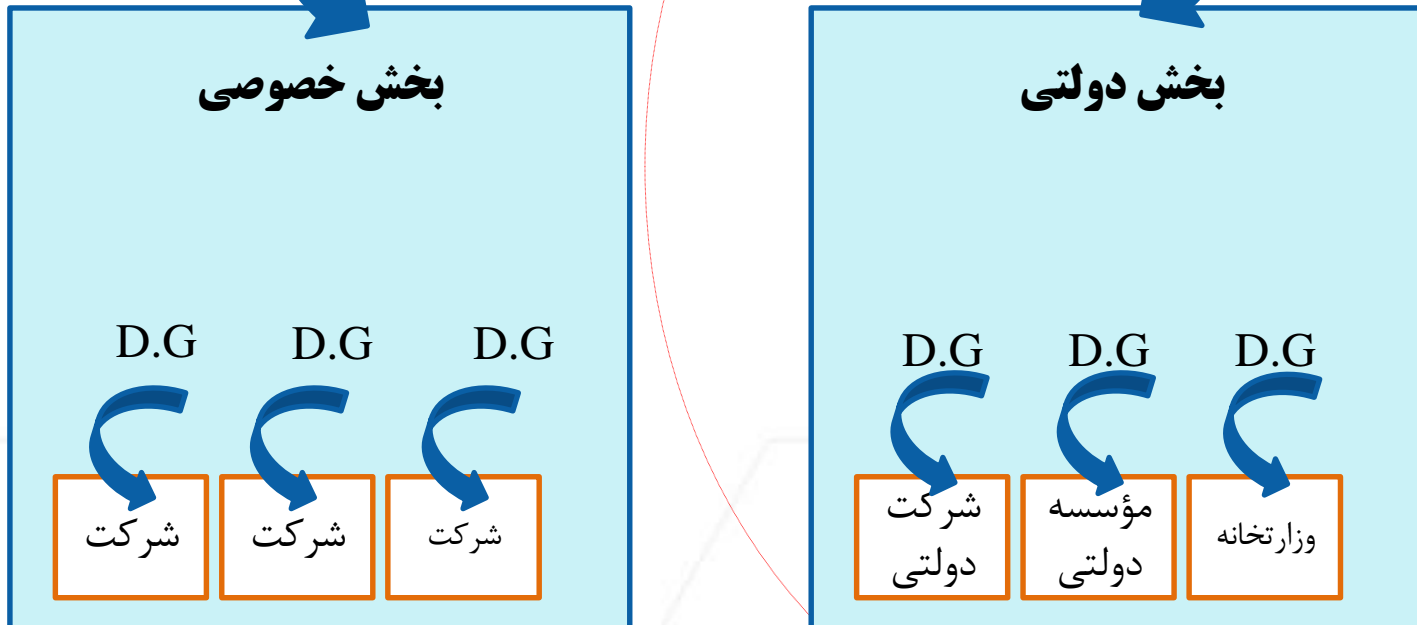
اتخاذ سیاست های
کلان در موارد
استراتژیک

حکمرانی داده در سطح ملی

حاکمیت

- رعایت قوانین و مقررات وضع شده (انطباق)
- عدم مداخله دولت در نحوه حکمرانی سازمانی داده (آزادی در اجرا)

- رعایت قوانین و مقررات وضع شده
- وضع سیاست یا قانون و مقرر در رابطه با نحوه حکمرانی سازمانی داده (لزوم رعایت الزامات در اجرا)

سطوح حکمرانی

حکمرانی در سه سطح زیر مطرح است:

۱. حکمرانی در فضای جهانی: مسائل فراتر از حوزه دولت‌های ملی
۲. حکمرانی در فضای ملی: درون یک کشور
۳. حکمرانی در فضای سازمان یا حکمرانی سازمانی: شامل فعالیت‌های مختلف سازمان‌ها که باید در برابر نهادهای رگولاتوری و نظارتی پاسخگو عملکرد خود باشد.

ابعاد حکمرانی

standard	supervising	Accountability فناوری اطلاعات و Chain of responsibility فناوری اطلاعات و authoritative	سازمانی hip	Cadbury Report
system	control mechanism	control	direct	AS8015 IBM
rules	control	functioning		UNDP
policies	monitory اطلاعات	authoritative فناوری اطلاعات		بانگ جهانی
Policies, processes	Verify performance	Decision right	Define expectation	ویکیدیا (۲)
process	control	Give power	direct	ویکیدیا (۱) OECD
procedure	Monitoring and controlling	Establishment of the structure		Elisolution
action	monitory اطلاعات		direction	سازمان خدمات اجتماعی
Procedure, process		Responsibility and relationship	guiding	ایالت مینسوتا
Rules, process		Accountability		کمیسیون اروپا
Standard and regulation	Performance معماری سازمانی	Organizational structure	direction	دادگستری آمریکا
انطباق با استانداردها، رویه ها، فرآیندها، قوانین	نظارت	تعیین مسئولیت ها و پاسخگویی	جهت دهی	مولفه های مشترک تعاریف

برخی حوزه‌های حکمرانی داده‌ها

حوزه
یکپارچگی داده
دسترسی به داده
معماری داده
ذخیره سازی داده
نسخه های پشتیبان داده
گردآوری داده
داده کاوی و اکتشاف دانش
مدیریت چرخه عمر داده
نظارت بر داده
مالکیت داده
کیفیت داده
استفاده مجدد از داده
انتشار داده
مدیریت داده های اصلی
مدیریت فراداده
امینت و حریم خصوصی
نقش ها و مسئولیت ها
مدل داده

منابع
Chatfield et al., 2015
Otto, 2011
Data Governance in a Big Data Ecosystem, 2017
BIG DATA, White paper, 2016
OMES Information Services, 2016
Infosys, 2015
Loison, 2018
AML and Data Governance: How Well Do You KYD?, 2015
McGuinness Institute, 2012
UC Policy Library , Data Management Policy, 2018

برخی اسناد مرتبط با حکمرانی داده‌ها

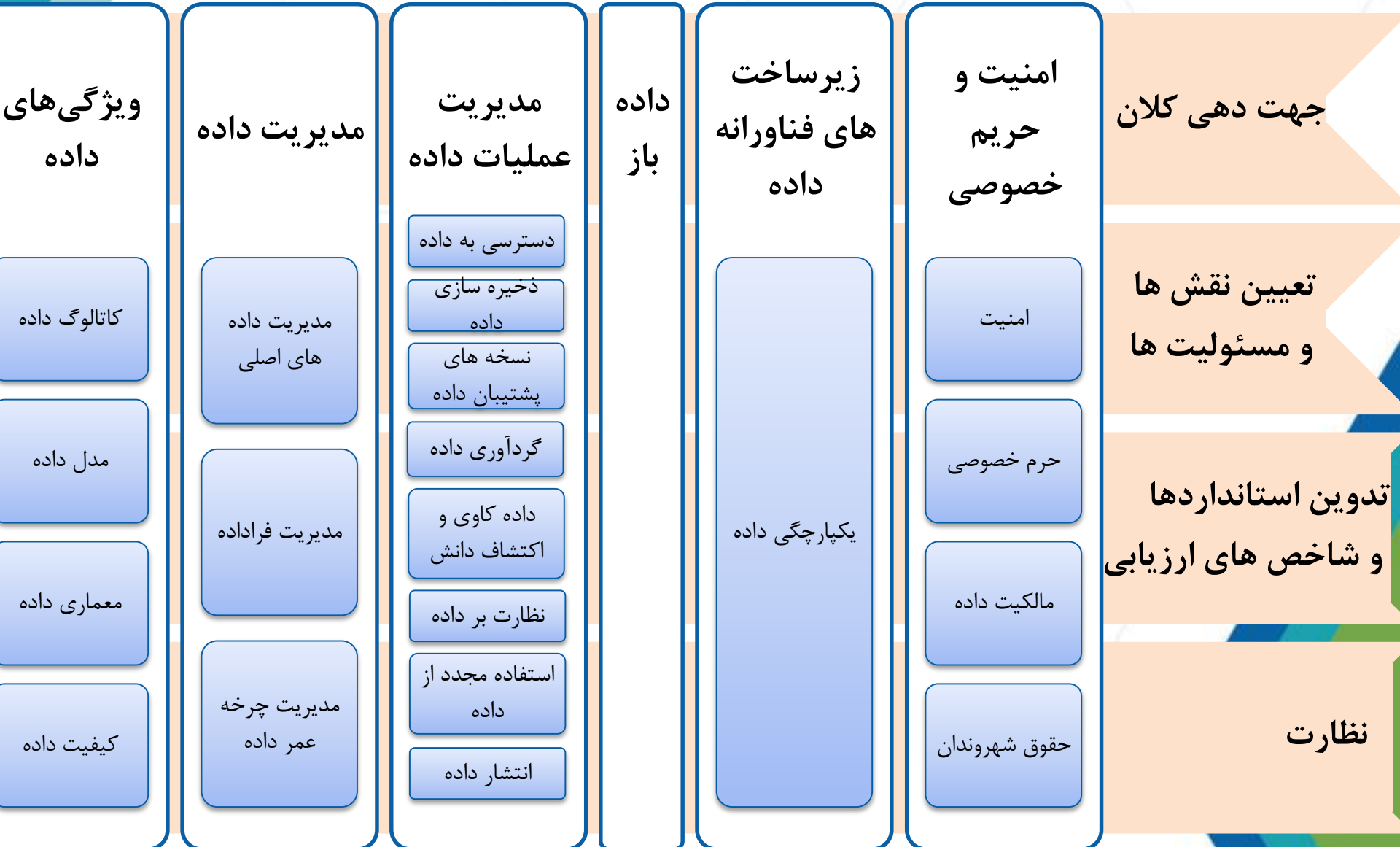
Document name	Country
Policy on Information Management	Canada
Act on Information Management Governance in Public Administration	Finland
Information sharing changes to the Privacy Act	New Zealand
National Government Information Sharing Strategy	Australia
Data Sharing between Public Bodies, A Scoping Report	United Kingdom
Data Management Policy	Qatar
Memorandum for the Heads of Executive Departments and Agencies: Open Data Policy-Managing Information as an Asset	United States of America

برخی حوزه های فعالیت مطرح در اسناد مرتبط با حکمرانی داده در سطح ملی

ابعاد و حوزه‌های حکمرانی داده

حکمرانی داده‌ها (Data Governance)

ملی

کلیه اقدامات صورت گرفته در سطح
حاکمیت شامل سیاست‌گذاری،
قانون‌گذاری، نظارت و...

حکمرانی داده‌ها در سطح ملی به مجموعه‌ای از سیاست‌ها، اقدامات، فرایندها، استانداردها و نظارت‌هایی اطلاق می‌شود که به منظور اداره داده‌ها و رفع و به حداقل رساندن چالش‌های موجود در زمینه‌های مختلف قانونی، اجتماعی، محیطی، عملیاتی و کسب‌وکاری وضع و اجرا می‌شود.

در دو سطح

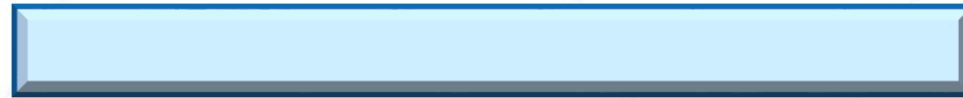
سازمانی

کلیه اقدامات صورت گرفته در سطح
داخل سازمان‌ها براساس سیاست‌های
کلان حاکمیت و با توجه به هدف
خاص سازمان

حکمرانی داده‌ها در سطح سازمانی دربرگیرنده فرآیندها، نقش‌ها، استانداردها و معیارهایی است که استفاده مؤثر و مناسب از اطلاعات را برای اینکه یک سازمان به اهداف خود دست یابد، تضمین می‌کند.

حکمرانی داده‌ها در سطح ملی

سه رویکرد

حکمرانی داده‌ها بر مبنای نوع داده مانند داده‌های شخصی

حکمرانی داده‌ها بر مبنای بخش و صنعت داده

حکمرانی داده‌ها بر مبنای نوع فناوری

به علت رشد سریع فناوری در بخش ICT و تشابه فناوری‌ها، این رویکرد مورد پذیرش نظام‌های حقوقی نیست.

اسناد قانونی مرتبط با حکمرانی داده‌ها

□ **نتیجه اول:** عدم وجود سندی واحد تحت عنوان «حکمرانی داده‌ها» در نظام‌های حقوقی: به علت عدم امکان تنظیم‌گری و قانون‌گذاری در خصوص همه انواع داده‌ها و همچنین داده‌های مربوط به کلیه صنعت‌ها در یک سند

تفاوت در حساسیت‌ها، چالش‌ها و مسائل مربوط به هر یک از انواع داده یا صنعت

اسناد قانونی مرتبط با حکمرانی داده‌ها

□ **نتیجه دوم:** در غالب نظام‌های حقوقی به شاخص‌های مربوط به حکمرانی داده نظیر کیفیت، صحت، تمامیت، به اشتراک‌گذاری و ... در اسناد مرتبط با مدیریت داده (Data Management) پرداخته شده است.

این اسناد در رابطه با مدیریت داده در بخش **دولتی و عمومی** هستند.

تعریف حکمرانی داده‌ها در سطح سازمانی

- مشخص کردن چارچوب حقوق و مسئولیت‌ها در راستای تشویق رفتار مطلوب در ارزیابی، ایجاد، ذخیره، کاربرد، نگهداری و حذف اطلاعات؛ شامل فرایندها، نقش‌ها، استانداردها و معیارهایی که استفاده موثر و کارآمد از اطلاعات در توانمندسازی سازمان در راستای دستیابی به اهداف خود را تضمین می‌کند.

- تعیین مقررات در سازمان به منظور پیشگیری از تقلب، مقابله با نفوذهای امنیتی و حفظ حریم خصوصی

- طراحی، نظارت و کنترل بر مدیریت داده‌ها و استفاده از آنها

BigData World-Wide Governance & Regulation Landscape

Players, Projects, Standards & Initiatives - Version 0.8 (DRAFT) – DEC 2018

National Strategies & Policies

Open Government

Open Data

FOIA: Freedom of Information Act

foia.state.gov

Decentralization / Sharing / Exchange

Security & Protection

General Data Protection

National Security & Data Sovereignty

PRISM

ECHELON

Data-Driven Society

Health

Finance

ICT

Decentralization / Monetization

...

Guidelines / Standards / Regulations

Dark Data

DPO

Enterprise Data Governance

CDO

Analytics

Data Management

Data Quality

Data Provenance

BigData Security

Data Exchange

Data Integration

Big Data Networking

Data Enrichment

با تشکر